

československá psychologie

časopis
pro psychologickou
teorii a praxi

ROČNÍK XIX

ČÍSLO 5

1975

UDĚLENÍ STÁTNÍ CENY KLEMENTA GOTTWALDA ČLENU KORESPONDENTU ČSAV JOSEFU LINHARTOVI

Narodil se dne 1. prosince 1917 ve Rtyni v Podkrkonoší v rodině dělníka. Po absolvování gymnázia v Trutnově začal studovat filozofii a psychologii na filozofické fakultě UK v Praze. Jako vysokoškolský student vstoupil v roce 1938 do Komunistické strany Československa. Spolu s jinými českými studenty byl pro ilegální činnost proti nacistickým okupantům v roce 1939 zatčen a vězněn v koncentračním táboře Sachsenhausenu. Po osvobození Československa Sovětskou armádou dokončil vysokoškolská studia a byl v roce 1947 prohlášen doktorem filozofie. Jeho dizertační práce se zabývala kritickou analýzou filozofických a psychologických základů pragmatismu.

V psychologii byl školen u prof. Vl. Tardyho, zároveň z vlastního zájmu spolupracoval experimentálně s fyziology vyšší nervové činnosti. Habilitoval se v r. 1951 výzkumnou prací „Vliv prostředí a výchovy na duševní vývoj dítěte. Svůj vědecký zájem soustřeďoval na otázky obecné a experimentální psychologie. V roce 1952 založil laboratoř psychologie dítěte, která byla komplexně začleněna do fyziologických a pediatrických výzkumů. V roce 1955 byl jmenován profesorem psychologie na Vysoké škole pedagogické v Praze. Od roku 1959 vede Josef Linhart oddělení pedagogické psychologie v Pedagogickém ústavu J. A. Komenského ČSAV. Po založení Psychologického ústavu ČSAV přešel se skupinou svých spolupracovníků do tohoto ústavu; stal se zde zástupcem ředitele a vedoucím oddělení psychologie učení. V roce 1970 byl jmenován ředitelem tohoto ústavu a předsedou vědeckého kolegia a psychologie ČSAV. V roce 1971 byl jmenován členem korespondentem ČSAV.

Vědecká práce J. Linharta, zaměřená na experimentální a teoretické otázky obecné psychologie, se soustřeďuje zejména na u nás málo rozpracované otázky psychologie učení ve vztahu k duševnímu vývoji, dále na otázky psychologie řešení problému, myšlení a tvůrčí činnosti. S tímto výzkumným zaměřením jsou v souladu i jeho práce týkající se vztahu psychologie k logice, matematice, kybernetice a k teorii systémů. Soustavně se zabývá využitím moderní techniky (včetně počítačů) v experimentální psychologii; v poslední době se zabývá mo-

dely psychické činnosti a programy jako experimentální metodou v psychologických výzkumech.

Psychologický ústav ČSAV se pod vedením prof. J. Linharta orientuje na experimentální výzkum otázek, které jsou studovány pomocí adekvátní přístrojové techniky. Mnoholetou experimentální a teoretickou činnost prof. Linharta dokumentuje na 200 odborných prací, časopiseckých i knižních, publikovaných doma i v zahraničí. (Viz seznam hlavních publikací J. Linharta.)

Výsledkem dlouhodobé výzkumné práce je i jeho monografie „Proces a struktura lidského učení“, která vyšla roku 1970 v Moskvě (nakl. Progres), potom v roce 1972 polsky a česky (monografie navazuje na starší práci „Psychologické problémy teorie učení“, 1965). Autor zde podává novou teoretickou koncepci lidského učení. Učení se zde ve smyslu dialektického materialismu spojuje s dynamikou nervových procesů, s kategorií odrazu a činnosti, s procesy poznání a s motivací. Učení, které je v této práci chápáno jako proces systémových vztahů mezi subjektem a objektivní realitou, probíhá vždy na určité úrovni aktivace ve složitých závislostech na stavu motivace. Motivy nejen učení ovlivňují, nýbrž se i v průběhu učení mění. J. Linhart přistupuje k výzkumu učení z evolučního hlediska; objasňuje, jak se mění povaha učení během duševního vývoje. Přínosem uvedené monografie je dále to, že podává klasifikaci různých druhů učení od relativně jednoduchého podmiňování až k sociálnímu učení. Z teoretického hlediska vychází z kauzálního předpokladu, že výsledky předchozí činnosti vstupují do vnitřních (subjektivních) podmínek pro další činnost — jde tu tedy o regulativní funkci psychického odrazu a učení. Učení takto chápáno je formujícím činitelem: rozvíjí osobnost člověka. Autor zaujímá stanovisko k současným modelům učení; v návrhu vlastního modelu vychází z principu samoorganizace; zároveň ukazuje na jeho důležité praktické aspekty.

Současná revoluční epocha vyvolává potřebu objasňovat i řešit základní otázky aktivní úlohy člověka v rozvoji společnosti. Psychologie zde zaujímá významné místo mimo jiné i proto, že vytváří teorii rozhodování, řešení problémů i změn psychických činností a ukazuje na prostředky, jak podněcovat a řídit procesy těchto změn žádoucím směrem. Je několik oblastí, v nichž je dnes psychologie učení úspěšně aplikována ve společenské praxi. Je to především oblast výchovy, řízení průmyslové výroby, klinické psychologie a psychoterapie; perspektivní možnosti se ukazují v kybernetice při konstrukci samoorganizujících se strojů a adaptivních zařízení. Například v posledních letech byla na základě funkčního systému činnosti, navrženého J. Linhartem, propracována ve spolupráci s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí v Bratislavě metoda aktivního sociálního učení. Jejím cílem je zvyšování schopností a způsobilosti vedoucích pracovníků k efektivní sociální interakci, ke způsobilosti jednání s lidmi v různých sociálních a pracovních situacích. Psychologické zákonitosti je ovšem nutno při jejich aplikaci konfrontovat podle povahy problému s ekonomickými, výchovnými nebo terapeutickými cíli. Jen na základě této komplexní analýzy lze např. stanovit zásady efektivního řízení, vytvořit systém efektivních výchovně vzdělávacích metod, určit adekvátní výrobní nebo terapeutický postup.

Zákonitosti učení dnes dospěly do toho stadia poznání, kdy je lze postupně převádět z laboratoře do socialistických organizací, do školních institucí, tj. přenést je do složitých životních souvislostí a sociálních procesů. Znalost zákonitostí učení přispívá k objasnění rozvoje schopností a formování nových vlastností osobnosti v závislosti na vlivech prostředí a výchovy. Aplikační možnosti

psychologie učení se spojují i se sociálně-psychologickými hledisky i se zřeteli mentálně-hygienickými. Síla lidského rodu je v jeho schopnosti se učit. Čím je složitější společnost a čím rychleji se mění, s tím větší naléhavostí vystupuje potřeba využít psychologie učení ve společenské praxi.

Za toto dílo, na jehož aplikační možnosti jsme krátce upozornili, byla J. Linhartovi 1. května 1975 udělena státní cena Klementa Gottwalda.

Rychlý rozvoj experimentálních výzkumů v oblasti psychologie činnosti, chování, učení a poznávacích procesů v celosvětovém měřítku vyvolává potřebu zobecnit výsledky těchto výzkumů a podat jejich teoretickou, o marxismus se opírající syntézu. Tento náročný úkol plní nová rozsáhlá monografie J. Linharta „Činnost a poznávání“, která vyjde v r. 1975 v nakladatelství Academia. Autor zde podává analýzu základních obecně psychologických a vývojových otázek v dialektických vztazích mezi lidskou činností a poznáváním. Jejich objasnění je hlavním předpokladem pro řešení ostatních problémů obecně i aplikované psychologie. Autor si klade za cíl propracovat tuto problematiku se zřetelem k potřebám praxe socialistické společnosti, k plánům jejího sociálního rozvoje. Kniha „Činnost a poznávání“ vychází ze systémového přístupu opírajícího se o principy dialektického materialismu. V první části vymezuje kategorie odrazu a činnosti, funkčního systému a uvádí je ve vztahu k regulaci lidského jednání. Signální i sensorické procesy a na ně navazující percepce tvoří základ hierarchické skladby činnosti člověka. Zabývá se dále pamětí a jejím vztahem k učení a vytváření dovedností. Vyšší stupně poznání (rozlišování, zobecňování, abstrakce aj.) jsou analyzovány jako procesy, které jsou zprostředkovány jak různými stupni odrazu, tak různými úrovněmi činnosti. Z hlediska dialektiky vztahů mezi subjektem a objektem pojednává o znaku, smyslu a významu i o jejich úloze v psychické regulaci. Zabývá se dále experimentální a teoretickou analýzou procesů řešení problémových situací, tvořivou činností člověka a novými metodami heuristického programování. Kniha usiluje o vytvoření nové teoretické syntézy dosud roztržtých a vědecky nezobecněných dat. Evoluční přístup se projevuje v analýze vztahu mezi poznáváním a činností z hlediska ontogeneze psychiky člověka. Studované problémy jsou spojeny s rozbořem jejich možného využití v praxi při rozvoji a řízení socialistické společnosti.

Vědeckou práci prof. Linharta charakterizuje interdisciplinární přístup. Jeho spolupracovníky nejsou jen psychologové, ale i matematici, logikové, biologové, fyziologové aj. Jiným příznačným rysem jeho práce je smysl pro kolektivnost; svými teoretickými znalostmi a bohatými zkušenostmi působí příznivě na odborný růst svých spolupracovníků.

SEZNAM LITERATURY

Monografie:

Linhart, Josef: *Americký pragmatismus*. Rozbor krize buržoazního myšlení. Praha, Melantrich 1949. 235 s. — Amerikanskij pragmatizm. Perv. s češs. A. Starostlina. Moskva, Izd. inostran. lit. 1954. 254 s.

Linhart, Josef: *Vliv prostředí a výchovy na duševní vývoj dítěte*. Příspěvek k analýze rozvoje schopností venkovských a městských dětí, Praha, Stát. pedagog. nakl. 1950. 289 s. Dědictví Komenského — Pedagogická přítomnost, sv. 8.

Linhart, Josef: *Učení I. P. Pavlova a psychologie*. Praha, Osvěta 1951. 32 s. Knihovna Social. akademie, sv. 24.

Linhart, Josef: *K problému všestranného rozvoje osobnosti žáka*. (Příspěvek k problému polytechnické výchovy.) Praha, Čs. spol. pro šíř. pol. a věd. znalostí 1960. 23 s.

Linhart, Josef: *Psychologické problémy teorie učení*. Praha, NČSAV 1965. 351 s.
 Linhart, Josef: *Psychologie učení*. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1967. 392 s.
 Linhart, Josef: *Proces i struktura lidského učení*. Praha, Academia 1972. 448 s. —
 Proces i struktura čelovečeskogo učeniya. Perev. s češš. R. Je. Mel'cera. Moskva, Izd.
 Progress 1970. 685 s. — Proces a struktura uczenia sie ludzi. Warszawa, Panstwowe
 Wydawnictwo Naukowe 1972. 490 s.

Učební texty a vysokoškolská skripta:

Linhart, Josef: *Vývoj vyšší nervové činnosti dítěte*. Praha, Stát. pedagog. nakl.
 1954. 256 s. Rozmn. Učební texty vysokých škol — Vys. škola pedagog. v Praze.
 Linhart, Josef: *Psychologie dítěte*. 1. díl. (Obecné zákonitosti chování dětí.)
 2. přepr. vyd. Praha, Stát. pedagog. nakl. 1958. 244 s. Učební text.
 Linhart, Josef: *Kapitoly z psychologie učení, myšlení a tvořivé činnosti*. Praha,
 Stát. pedagog. nakl. 1971. 325 s. UK v Praze — Fakulta filosofická.

Editorické práce:

Linhart, Josef: *Vývoj osobnosti a její rozvoj v socialismu*. (Red. spolupráce
 Vl. Tardy a M. Machač). Praha, Stát. pedagog. nakl. 1952, 2 sv. Díl 1. 1952. 180 s. Peda-
 gogická přítomnost, sv. 14a. Díl 2. 1952. 582 s. Pedagogická přítomnost, sv. 14b.
 Linhart, Josef: *O pozorování a hodnocení žáků*. (Red. spolupráce s J. Helusem,
 K. Zehnerem aj.) Praha, Stát. pedagog. nakl. 1962. 111 s. Edice „Na pomoc učitelům“.
 Linhart, Josef: *Problémy kybernetických a matematických metod v psychologii
 vnímání a učení*. Sborník referátů přednesených na konferenci v Liblicích dne 13. a
 14. prosince 1965. Praha, PsÚ ČSAV 1968. 308 s.
 Linhart, Josef: *Proceedings of the International Conference on Psychology of
 Human Learning*. 2. sv. Praha, PSÚ ČSAV 1970. Vol. I. 428 s. Vol. II. 450 s.

Vědecké statě:

Linhart, Josef: *O vzniku a vývoji vědomí z hlediska dialektického materialismu*.
 Pedagogická revue, 3, 1949, č. 1–2, s. 25–38.
 Linhart, Josef: *O významu učení I. P. Pavlova pro psychologii a filosofii*. In:
 Slavnostní zasedání k uctění památky velikého sovětského fyziologa I. P. Pavlova.
 Praha 1951, s. 35–44.
 Linhart, Josef: *Některé vývojové zvláštnosti útlumového procesu při tvoření mo-
 torických podmíněných reflexů u dětí*. Sovětská věda Pedagogika — Psychologie, 3,
 1953, č. 5, s. 600–611.
 Linhart, Josef: *Les différences individuelles dans l'activité nerveuse supérieure
 des enfants pendant l'extinction des composantes de l'excitant complexe positif et la
 „non-extinction“ des reflexes conditionnelles positifs moteurs*. La Raison, 1954, č. 9–10,
 s. 150–169. — Individuální rozdíly vyšší nervové činnosti při vyhlášení komponent
 kladného komplexního podnětu a „nevyhasitelnosti“ kladných motorických podmíně-
 ných reflexů. Čs. fyziologie, 3, 1954, č. 1, s. 11–23. Československá fyziologija (v ruš-
 tině), 3, 1954, č. 1, s. 13–18.
 Linhart, Josef: *K otázce vývojových zvláštností vyšší nervové činnosti dětí*. Pe-
 dagogika, 4, 1954, č. 3–4, s. 239–247.
 Linhart, J. — Hlavsa, J.: *Výzkum podmíněných orientačně pátracích reakcí u dětí
 mladšího věku*. Psychologický časopis SAV, 1, 1953, č. 2, s. 231–261.
 Linhart, J. — Hlavsa, J.: *Étude des réactions d'orientation-investigation condi-
 tionnelles chez les jeunes enfants*. La Raison, 1954, č. 9–10, s. 170–203.
 Linhart, J., Janda, J., Linhartová, V.: *Pavlovovo učení o typech vyšší ner-
 vové činnosti z hlediska potřeb pedagogiky*. Pedagogika, 4, 1954, č. 8, s. 611–624.
 Linhart, Josef: *Některé zvláštnosti orientačně pátrací činnosti u dětí*. Čs. pe-
 diatrie, 10, 1955, č. 9, s. 656–665.
 Linhart, Josef: *O charakteru uslovnoj svjazi pri dvigatel'nyh orientirovočno-
 issledovatel'skich reakciach u detej*. Voprosy psichologii, 1956, č. 3, s. 55–72.
 Linhart, Josef: *O výzkumu podmíněného podráždění ve vytváření fixovaných
 motorických reakcí*. In: Sborník prací o tělesné výchově, Praha 1956.
 Linhart, Josef: *Asociace a signální funkce mozkové kúry*. In: Sborník psycholo-
 gických prací. Praha 1957, s. 135–175.
 Linhart, Josef: *Vliv délky intervalu mezi podmíněným podnětem a zpevněním
 na motorické reakce u dětí*. Čs. psychologie, 2, 1958, č. 2, s. 133–146.

- Linhart, J., Hlavsa, J.: Metodika orientačně pátracích reakcí pro výzkum vyšší nervové činnosti u dětí. *Čs. psychologie*, 1, 1957, č. 3, s. 168–171.
- Linhart, Josef: O reflexní povaze duševní činnosti. In: *Filosofie a přírodní vědy*. Praha 1959, s. 377–460. — O reflexní povaze duševní činnosti. In: *Filosofie a přírodní vědy*. Praha 1961, s. 562–674 (2. přeprac. vyd.). — O reflektornom charaktere psychické dejateľnosti. In: *Filosofija i jestestvoznanije*. Moskva 1965, s. 585–721.
- Linhart, J., Exner, J.: K otázce vztahu mezi první a druhou signální soustavou při vytváření pohybových reflexů u dětí. In: *Sborník vys. školy pedagogické v Praze, Pedagogika–Psychologie II.*, Praha 1959, s. 187–220.
- Linhart, Josef: Zákon síly u motorických reakcí dětí. In: *Využitie psychológie v socialistickej spoločenskej praxi*. Bratislava 1959, s. 212–216.
- Linhart, Josef: Zum Problem der allseitigen Entwicklung der Schülerpersönlichkeit. *Ges. zur Verbreitung wiss. Kenntnisse, Sektion Pädagogik*, 1959, Heft 6, s. 4–19.
- Linhart, J., Tríska, K.: Zur Dialektik der psychischen Entwicklung des Kindes. *Pädagogik*, 4. Beiheft, 1959, Volk und Wissen-Verlag, Berlin.
- Linhart, Josef: Das Lernen in entwicklungspsychologischer Sicht. *Ges. zur Verbreitung wiss. Kenntnisse, Sektion Pädagogik*, 1960, Heft 1, s. 7–24.
- Linhart, Josef: Současné problémy teorie učení. *Pedagogika*, 10, 1960, č. 2, s. 195–211.
- Linhart, Josef: Ein Beitrag zur Frage objektiver Kriterien der Alterstufen in der geistigen Entwicklung des Kindes. *Zeitschrift für Psychologie*, 165, 1961, s. 15–32. K základným metodologickým problémům ve studiu vývoje psychické činnosti člověka: In: *Problémy psychológie dieťaťa i mládeže*. Bratislava 1964, s. 43–51.
- Linhart, Josef: O povaze učení. In: *Psychologické problémy učení*. Praha 1964, sv. 5, s. 7–27.
- Linhart, J., Tríska, K.: Stadijní vývoj a dětská psychologie. *Activitas Nervosa Superior*, 6, 1964, č. 4, s. 366–375.
- Linhart, J., Tríska, K.: Kombinace průřezové a průběžné metody výzkumu věkového vývoje. *Teorie a praxe tělesné výchovy*, 13, 1965, č. 6, s. 271–273.
- Linhart, Josef: Probleme der semantischen Information im menschlichen Lernen. *Zeitschrift für Psychologie*, 171, *Kybernetik-Sonderband*, 1956 (b), s. 306–324.
- Linhart, J., Michalička, M.: Vliv zpětné informace o výsledku činnosti na pohybovou výkonnost dětí. In: *Kybernetika a její využití v praxi*. Praha 1965, resumé s. 228–229.
- Linhart, Josef: Learning and Mental Development. In: *XVIII International Congress of Psychology – Problems of Mental Development and Social Psychology II*. Abstracts. Moskva 1966, s. 145–146.
- Linhart, Josef: Lernen als heuristischer Vorgang. In: *Programmierter Unterricht und Lerntheorie*. Berlin, Urania 1966, s. 5–31.
- Linhart, Josef: Učeniye i umstvennoje razvitiye. *Voprosy psichologii*, 1966, č. 4, s. 32–38.
- Linhart, Josef: Učení řešením problémů. Tvůrčí činnost a heuristické postupy. *Pedagogika*, 16, 1966, č. 3, s. 319–346.
- Linhart, Josef: Orientierungsverhalten und Lernmotivation. In: *Bericht über den 25. Kongress der Deutschen Ges. für psychologie*. Verlag für Psychologie, Dr. C. J. Hogrefe, Göttingen 1967, s. 525–529. — Orientirovočnoje povedeniye i motivaciya v naučeni. *Studia psychologica*, 9, 1967, č. 2, s. 93–105.
- Linhart, Josef: Učení a psychické formativní procesy. In: *K problémům psychologie osobnosti*. Praha 1967, s. 247–264.
- Linhart, J., Hlavsa, J., Linhartová, V.: Explorační činnost a zpětnovazební regulace. *Čs. psychologie*, 12, 1968, č. 5, s. 489–492.
- Linhart, Josef: Pravděpodobnostní procesy a relační analýza v lidském učení. In: *Problémy kybernetických a matematických metod v psychologii vnímání a učení*. Sborník referátů přednesených na konferenci v Liblicích, prosinec 1965, Praha 1968, s. 129–155.
- Linhart, Josef: Probabilistyczny charakter operacji myślowych przy rozwiązywaniu zadania w toku uczenia się. In: *Psychologia rozumienia*, Ed. W. Szewczuk. PWN, Warszawa 1968, s. 151–171.
- Linhart, Josef: Fragen der Determination und Motivation im Lernprozess. In: *Probleme und Ergebnisse der Psychologie*. III/IV, Berlin 1961, s. 85–76.

- Linhart, Josef: Metodologické otázky přiměřenosti učiva a učebních metod. In: Z teorie výchovy a vyučování. Sborník pedagogických studií. Praha 1962, s. 137–174.
- Linhart, J., Lukavský, C., Tříška, K.: Problémy psychické výkonnosti a kritéria jejího hodnocení. In: Příručka o kritériích výkonnosti. Praha 1961, s. 205–239.
- Linhart, J., Helus, Z.: Hodnocení žáka a všestranný vývoj jeho osobnosti. In: O pozorování a hodnocení žáků. Praha 1962, s. 11–27.
- Linhart, Josef: Některé základní metodologické problémy studia duševního vývoje člověka. In: Sborník 1. Slov. sjezdu, 1963.
- Linhart, Josef: Problémy teorie řízení učení. In: Psychologica. Sborník FF UK, 13 (2), Bratislava 1963, s. 19–34.
- Michalička, M., Linhart, J.: Vliv zpětné informace o výsledku činnosti na pohybovou výkonnost dětí. *Activitas Nervosa Superior*, 5, 1963, č. 4, s. 404–407.
- Linhart, J., Tříška, K.: K problému diferenciacce a zobecňování. *Activitas Nervosa Superior*, 6, 1964, č. 4, s. 353–360.
- Linhart, Josef: Výzkum řešení problému ve hře Domino. *Čs. psychologie*, 12, 1968, č. 5, s. 461–463.
- Linhart, Josef: Význam a operace. In: Súčasný problémy psychológie učenia a výchovy. Materiál 2. sjezdu slov. psych. Bratislava 1968, s. 59–70.
- Linhart, Josef: Die Erforschung der Problemlösung im Domino-Spiel. In: Bericht über den 26. Kongress der Deutschen Ges. für Psychologie. Verlag für Psychologie, Dr. C. J. Hogrefe, Göttingen 1969, s. 338–345.
- Linhart, Josef: Teorie kognitivního vývoje J. Piageta. *Filosofický časopis*, 16, 1969, č. 3, s. 304–313.
- Linhart, Josef: Cognitive and Motivational Factors in Human Learning. In: Proceedings of the International Conference on Psychology of Human Learning. Praha, Psychol. ústav ČSAV 1970, s. 63–151.
- Linhart, Josef: Filosofické aspekty náhodné variace, selekce a zaměřenosti v tvořivé činnosti. *Filosofický časopis*, 18, 1970, č. 1, s. 22–37.
- Linhart, Josef: Náhodné variace a plány činnosti – protiklad či jednota? *Filosofický časopis*, 18, 1970, č. 3, s. 432–455.
- Linhart, Josef: O úloze transferu v učení a vyučování. *Pedagogika*, 1970, č. 6, s. 879–899.
- Linhart, Josef: Cognitive Conflict in the Game of Dominoes. Proceedings – XIX. International Congress of Psychology, British Psychological Society, London 1971, s. 206.
- Linhart, Josef: Identifikace znaků a heuristické rozhodování. In: Kybernetické aspekty problémů identifikace, Vysoké Tatry 1971, s. 157–170.
- Linhart, J., Exner, J.: Towards a Theory of Cognitive Development. (Referát přednesený na kolokviu „Human Behavior Genetics“, Brno, červenec 1970.) *Psychológia a patopsychológia dieťaťa*, 6, 1971, č. 1, s. 27–42.
- Linhart, J., Hejduková, M., Frencl, M.: Learning and Performance in Cognitive Domino Game. Referát přednesený na Konferenci psychologů z podunajských zemí. Smolenice 1970. *Studia psychologica*, 13, 1971, č. 2, s. 191–193.
- Linhart, J., Hejduková, M., Frencl, M.: Výkon a učení v kognitivní hře Domino. *Čs. psychologie*, 15, 1971, č. 1, s. 12–20.
- Linhart, J., Kazanský, B.: K otázce jazyka pro znakově relační popis problémové situace. (Referát přednesený pod názvem „Základní pojmy jazyka pro konstrukci znakově-relačního modelu řešení“ na Symposiu o psychologii řešení problémů a učení, Liblice, květen 1971.) *Čs. psychologie*, 15, 1971, č. 5, s. 152–464.
- Linhart, Josef: Aspecte euristice ale probelor de identificare. *Psihologie*, 9, 1972, č. 1, s. 28–48 – Heuristické aspekty identifikačních úloh. *Čs. psychologie*, 16, 1972, č. 2, s. 97–109.
- Linhart, J., Frencl, M.: Komparace výkonů v sukcesivní pojmové identifikaci se zřetelem k ontogenetickým změnám. *Čs. psychologie*, 16, 1972, č. 4–5.
- Linhart, Josef: K voprosu determinacii i napravlenosti v modeljach myslitel'noj dejatel'nosti. In: *Psichologičeskije issledovanija posvjaščennyje 85-letiju D. N. Uznadze*. Tbilisi 1973, s. 223–247.
- Linhart, Josef: *Psichologičeskije issledovanija v Čechoslovakii*. *Voprosy psichologii*, 1973, č. 1, s. 157–165.
- Linhart, Josef: Heuristický přístup k socioekonomickému řízení. Zesilování tvořivé činnosti a heuristické procesy. In: Kutta, F., Soukup, M. a kol.: *Řízení v období vědeckotechnické revoluce*, Praha 1973, s. 134–146, 195–218.

- Linhart, Josef: To the problem of modeling heuristic processes. In: *Evocational Cybernetics*, Prague 1973, s. 193–202. Sborník referátů z Druhého pražského symposia o kybernetické pedagogice.
- Linhart, Josef: Percepční a strategické složky v řešení problému. *Čs. psychologie* 17, 1973, č. 3, s. 193–202.
- Linhart, Josef: K strukturální analýze heuristických postupů. *Čs. psychologie* 17, 1973, č. 4, s. 321–334.
- Linhart, Josef: Aktuální ideologické problémy rozvoje marxistické psychologie v Československu. *Čs. psychologie* 17, 1973, č. 5, s. 385–407.
- Linhart, Josef: Bytí, člověk a vědomí. Referát na 15. světovém kongresu filosofie ve Varně. Praha, Psychol. ústav ČSAV 1973. 9 s.
- Linhart, J., Frencl, M., Vohník, S.: Kvantitativní předpoklady k analýze geneze významu. *Čs. psychologie*, 17, 1973, č. 1, s. 1–16.
- Kožený, J., Linhart, J.: Analýza obtížnosti párových položek u experimentálního panelu PAU. *Čs. psychologie*, 17, 1973, č. 5, s. 425–428.
- Linhart, Josef: Ustanovka i značimosť — Zaměření a významovost. In: *Problemy formirovanija sociogennyh potrebnostej*. Tbilisi, 1974. Material iz vsesojuznoj konferencii, listopad 1974.
- Linhart, Josef: Bytí, činnost člověka a vědomí. *Nová mysl*, 28, 1974, č. 8, s. 1089–1100.
- Linhart, Josef: Přínos psychologie k vědeckotechnickému rozvoji. *Rudé právo*, 22. května 1974, s. 3. — In: *Ideologie bojující*. Praha 1974, s. 75–79.
- Linhart, Josef: Upravlenije bolšimi sistemami i evrističeskije metody. *Voprosy teorii upravlenija*, 1974, č. 3, 5–39.
- Linhart, Josef: Řízení velkých systémů a heuristické metody. Předneseno na semináři ČVUT 9.–10. 9. 1974 „Prognostické metody v energetice“. Vyšlo ve Sborníku přednášek, Praha, ČVUT 1974.
- Linhart, J., Vohník, S., Horák, P.: Models and programs as methods of investigation of learning and thinking. III. mezinárodní konference pedagogické kybernetiky. Praha 1975.
- Linhart, J., Vohník, S., Horák, P.: A contribution to information analysis of identification processes. In: *Entropy and information in Science and Philosophy*. (Eds. Kubát, Zeman.) Praha 1975, s. 155–186.
- Linhart, J., Novák, V.: Evolution of learning. *Mezinárodní konference evoluční biologie*. Liblice 1975.
- Linhart, J., Novák, V.: Evoluce učení. *Čs. psychologie*, 19, 1975, č. 4.
- Linhart, J., Perlaki, I.: Model aktivního sociálního učení. *Čs. psychologie*, 19, 1975, č. 3, 235–248.
- Novák, V., Linhart, J.: Evoluce lidské činnosti na úrovni biologie a psychologie. *Čs. psychologie*, 19, 1975, č. 2, s. 89–101.